

• door Anton van de Haar

GETHSÉMANÉ

wat was de beker uit de hand van de Vader?

Zoals u weet, begaf onze Heer Jezus zich na de instelling van het avondmaal in een bovenzaal in Jeruzalem, naar een tuin vlak bij de Olijfberg, Gethsémané genaamd. Op treffende wijze drukt de naam van deze plaats uit wat Christus aldaar zou doormaken. Gethsémané betekent ‘oliepers’ en ontegenzeggelijk werd Christus daar tot het uiterste ‘geperst’. Laten we daar, voornamelijk aan de hand van het verslag uit het Lukasevangelie, eens nader bij stilstaan. Lukas richt zich, in vergelijking met Mattheüs, Markus en Johannes, namelijk het meest op de typisch menselijke aspecten van Christus’ intense worsteling, waardoor zijn beschrijving het meest aan ons inlevingsvermogen beantwoordt. We vinden geen enkele vorm van Goddelijke almacht, maar enkel en alleen menselijke zwakheid. Dat is niet verwonderlijk. Wordt Christus in de evangeliën van Mattheüs, Markus en Johannes respectievelijk als Koning, Knecht en God belicht, het evangelie van Lukas belicht Hem als Mens. Lukas’ focus op Christus’ mensheid vinden we heel duidelijk terug in zijn beschrijving van Christus’ zielestrijd in Gethsémané. Enkel Lukas beschrijft dat een engel uit de hemel Christus kwam versterken. Alleen Lukas geeft aan dat Christus’ smeekbede gaandeweg vuriger (intenser) werd. En enkel Lukas vermeldt dat Christus’ zweet werd als grote bloeddruppels, die op de aarde vielen. We vinden deze dingen in geen van de andere evangeliën.

Zielestrijd

Laten we onze aandacht nu richten op de details van Christus' zielestrijd in Gethsémané. We lezen in Lukas 22:39-44: 'En Hij ging naar buiten en vertrok naar zijn gewoonte naar de Olijfberg; ook de discipelen nu volgden Hem. Toen Hij nu op die plaats was gekomen, zei Hij tot hen: Bidt, dat u niet in verzoeking komt. En Hij verwijderde Zich van hen ongeveer een steenworp ver, en Hij knielde neer en bad de woorden: Vader, als U het wilt, neem deze drinkbeker van Mij weg; moge evenwel niet mijn wil maar de uwe gebeuren. Hem nu verscheen een engel uit de hemel die Hem sterkte. En terwijl Hij in zware strijd raakte [NBG: dodelijk beangst werd], bad Hij des te vuriger. En zijn zweet werd als grote bloeddruppels, die op de aarde vielen'. Christus was niet voor meerdere maar slechts voor één enkele bede naar Gethsémané gegaan. Christus bad niet over 'de goddeloosheid der priesters, de eis van het volk, of de onrechtvaardigheid van Pilatus, zoals een bijbelleraar opmerkte. Christus bad de woorden: 'Vader, als U het wilt, neem deze drinkbeker van Mij weg; moge evenwel niet mijn wil maar de uwe gebeuren'. Voor een werkelijk verstaan van deze bede is het noodzakelijk te begrijpen waarvoor Christus duidelijk terugdeinsde. Wat was deze drinkbeker? Doelde dat op het fysieke lijden dat gepaard ging met kruisiging? Kruisiging was de meest gruwelijke dood. De details zijn weerzinwekkend. Vaak was het een lijdensweg die meerdere dagen duurde. Was dat de drinkbeker? Was het vooruitzicht van dat lijden de oorzaak van Christus' doodsangst? Nee, op grond van Christus' eigen woorden uit Mattheüs 10:28 is dat zeker geen bevredigende verklaring. Zou Christus enerzijds verkondigen niet bang te zijn voor hen die het lichaam wel, maar niet de ziel kunnen doden', maar anderzijds zelf buitengewoon bevreesd zijn? Daarmee zou bijvoorbeeld Paulus dan minder vrees voor de dood hebben gekend dan Christus. Paulus bad, oog in oog met een mogelijke dood, immers niet of deze beker aan hem voorbij zou gaan, maar zei schijnbaar onbewogen: 'Want ik ben bereid niet alleen gebonden te worden, maar ook te sterven in Jeruzalem voor de naam van de Heer Jezus' (Hd21:13). Nee, Christus' buitengewone angst kan zeker niet vanuit het vooruitzicht van het ongetwijfeld ongekende fysieke lijden van de aanstaande kruisiging worden verklaard. Om te begrijpen wat Christus nu bedoelde met deze drinkbeker, gaan we te rade bij enkele oudtestamentische Schriftplaatsen. Christus verwees namelijk naar een bekend oudtestamentisch beeld.

Het Oude Testament

Profeten als Jesaja, Jeremia en Ezechiël hadden dat beeld al honderden jaren tevoren gebruikt. Luister maar naar Jesaja's profetie over Jeruzalem: 'Ontwaak, ontwaak, sta op, Jeruzalem; gij, die uit de hand des HEREN de beker zijner grimmigheid hebt gedronken' (51:17a). In beeldende maar heldere taal spreekt Jesaja over Gods oordeel over Jeruzalem. Het zal in de toekomst een beker met Gods grimmigheid leegdrinken. Hetzelfde beeld gebruikt Jeremia: 'Want aldus heeft de HERE, de God van Israël, tot mij gezegd: Neem deze

beker met de wijn der gramschap uit mijn hand en geef die te drinken aan alle volken, tot welke Ik u zend, dat zij drinken en waggelen en dol worden ten gevolge van het zwaard, dat Ik onder hen zend' (25:15-16). Uit de context blijkt dat ook Ezechiël in hoofdstuk 23:32-34 van het gelijknamige Bijbelboek dezelfde beeldspraak gebruikt. Het moge duidelijk zijn, de drinkbeker waarnaar Christus verwees, was de drinkbeker van Gods gramschap. Begrijpt u nu waarom Christus buitengewoon grote angst ervoer? Naast het lijden van de kant van mensen stond Hem eveneens het lijden van de kant van God te wachten. Christus, zondeloos in zichzelf, zou met de zonden van de gelovigen van alle bedelingen worden bekleed, waarna die door God in Hem zouden worden geoordeeld. Niet wij maar Hij zou, plaatsvervangend, de bittere beker van Gods toorn over onze zonden tot de bodem leegdrinken. Daarin ligt de verklaring voor Christus' doodsangst. Christus wist dat het 'vreselijk is, te vallen in de handen van de levende God' (Hb10:31).

Uit de verzen 43-44 valt af te leiden dat de drinkbeker niet van Christus kón worden weggenomen. Waarom zou er, volgend op Christus' bede, anders immers een engel uit de hemel worden gezonden om Christus te versterken? Moet dat niet als een teken van God, dat de beker niet aan Christus voorbij kon gaan, worden opgevat? Kennelijk was de Mens Jezus van Nazareth daarvan doordrongen. Waarom werd Hij anders vervolgens dodelijk beangst? Waarom bad Hij anders vervolgens des te vuriger? En waarom werd zijn zweet anders als grote bloeddruppels, die op de aarde neervielen?

Overwinning

'En Hij stond op van het gebed en kwam bij de discipelen'. 'Het uur is gekomen; zie, de Zoon des mensen wordt overgeleverd in de handen van de zondaren. Staat op, laten wij gaan, zie, hij die Mij overlevert is nabij' (Lk22:45a; Mk14:41b-42). Christus stond op van het gebed. Gods wil was onmiskenbaar. Judas wachtte om Hem met een kus te verraden, een kus waardoor Hij via verhoren voor het Sanhedrin, Pilatus, Herodus en wederom Pilatus uiteindelijk naar Golgotha werd verwezen. Golgotha. Daar dronk Hij tijdens de uren van duisternis de drinkbeker helemaal leeg. Daardoor is voor wie gelooft, het oordeel over onze zonden voor eeuwig weggenomen. Geprezen zij het Lam! Hem komt toe alle dank, eer en aanbedding!

En in de tuin van de pijn
verkoos Hij als een lam te zijn,
verscheurd door angst en verdriet,
maar toch zei Hij: Uw wil geschied'